

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Nouitius, Nouitia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

ligionibus est sufficiens, ut necessaria sit nova receptio. *part. 5. tr. 5. ref. 19.*

Et novitius inter-ruptus 4. Adverte etiam, quod Fratres Minores habent privilegium Iulii II. quod in eorum ordine novitiatus interruptus continuari possit: quod privilegium putat Rodriquez *99. Reg. tom. 3. quæst. 15. art. 8.* non esse abrogatum per Tridentinum *sess. 25. capite 25* quia hoc requirit novitiatus annum integrum, non autem continuum, docerque hodie omnes Religiones, eo per communionem uti posse. At Villalobos *tom. 2. tractat. 35. diff. 35. numero 9.* putat sublatum esse, & testatur de declaratione Cardib-

Valer novitiatus pars facti contingente apud Navarrum. *part. 3. tom. 2. resolutione 89.* vade. validus est novitiatus factus partim in uno conventu, & partim in alio. Bordonus, & alii. *parte 9. tractat. 7. resolutione 44.*

5. Circa hanc materiam de novitiatus interruptione, vide plura ingeniose conscripta à nostro doctissimo Bordonus in suo erudito Tractatu de Professione Religiosa, *l. 4. g. 11.*

NOVITIUS, NOVITIA.

Novitius gaudet privilegio Religionis.

Novitius est de familia Monasterii, & pars communitatis Religionis, & communicat cum Religiosis professis in omnibus favorabilibus, privilegio canonis, fori, & exemptionis gabellarum. Nec obstat, quod possit ad sæculum redire; nam etiam acolytus potest habitum dimittere, & tamen, dum non dimittit, gaudet privilegio Ecclesiasticorum. Ita Molina *tom. 3. tractat. 2. disp. 671. num. 2.* & omnes ferè Theologi cum Grassio de *off. Cleric. l. 3. num. 13.* & aliis Iuriconsultis. *part. 1. tractat. 2. ref. 38.* Idque ex speciali privilegio Societatis procedit in eius Novitiis directè, & in Novitiis aliarum Religionum per communicationem. *part. 3. tr. 2. ref. 73.*

Vnde nota 2. Igitur in primis Novitius non sub-

est iurisdictioni laicali, nec puniri potest à iudice laico ob delicta commissa in sæculo. Vnde V. Iudex laicus, à numero 14.

Vbi etiam habebis, quod habitum dimitteas, puniri non possit ab eodem. Extenditur autem conclusio etiam ad Novitios Ordinum militarium, S. Ioannis, S. Iacobi, Alcantaræ, & ceterorum habentium tria vota, & constitutiones à Summo Pontifice approbatas. Nam, sicut Novitii Religionum Regularium gaudent privilegio fori, ita etiam Novitii milites, quia, ut bene docet Novatius, valet argumentum de statu Regularium ad statum, & Religionem militarium. Ita docet Marchinus *resolutione pro Novit. D. Iacobi.* Hic declaravit Sacra Congregatio apud Riccium *tractat. 4. resolut. 249. numero 3.* Quod si licubi est contraria consuetudo, ut de hoc Regno testatur Maltrillus *decis. 290. numero 156.* ea non est attendenda, quia est contra immunitatem Ecclesiasticam, reprobata à Sacris Canonibus, & singulis annis in Bulla Cœnæ. Nec obstat, quod dicti Equites quandoque multos annos in novitiatu transigant; nam hoc eis non tollit privilegium fori, ut bene probat Marchinus. Vide etiam Carvalium de *iud. lib. 1. tit. 1. disputat. 2. quæst. 6. sect. 3. an. 39. par. 5. tractat. 1. resolut. 18.* Deinde Novitius non tenetur solvere gabellas. Vide V. Gabellas *num. 11.* Præterea absolui potest ab omnibus castibus & censuris; ac dispensari in omnibus irregularitatibus, à quibus & in quibus absolvi, & dispensari possunt sui Ordinis professi, si ve protestate ordinaria suorum Prælatorum, si ve privilegiorum virtute. Ita Bordonus de *Prof. Reg. c. 4. quæst. 56.* An verò habitum dimitteas in illa stre-

incadat, vide infra, n. 7. 3. Porro, quamvis Novitii communent in favorabilibus Religiosorum, per Prælatos ab odiosis tamen exempti sunt. Unde in primis Novitius quoad Sacramentum Pœnitentiæ non subiicitur dispositioni Prælatorum Regularium ut professi, sed absolui potest à Co-

est subiectus iudici laico.

Etiam si sit Novitius Ordinis militaris approbati.

Et uterque exemptus est ab onere gabellarum.

Potest quoque absolui ab omni- bus castibus, & censuris à qui-

bus absolui feffario ſeculari, approbato tamen ab
 poſſunt pro- Ordinario. Nec obſtat decretum Clem.
 feſſi. VIII. de Reform. Nouit. ibi Quilibet Noui-
 Cateri nō tuis vbi prouincia audiendi Nouitio-
 comprehē- rum confeſſiones eorum Magiſtro ſolu-
 duntur in- lum committitur; nam decretum illud
 pœnalibus non eſt latum per modum præceptis
 profeſſorū. ſed conſilij, vt patet ex eo, quod vitur
 Et ideo No- verbis imperatiuis ſoli Magiſtro commit-
 uitiis cōfi- tatur; quæ verba, vt docet Caietanus, &
 teri poteſt alij, non continent præceptum. Et ſanē
 Presbytero ſi Nouitius cum ſolo Magiſtro conſiteri
 ſeculari. poſſet, eſſet peioris conditionis, quàm
 Et absolui profeſſi, qui ex alio decreto Clem. VIII.
 à Religionis: conſiteri poſſunt tribus, vel pluribus
 referuatis: Confeſſariis à Superiore in qualibet
 domo deſignandis; cum tamen DD.
 communiter doceant, Nouitios gaudere
 re fauorabilibus Religionum, & non li-
 gati pœnalibus. Ita Nouitius de elect. fori-
 ſectio 2. quaſt. 63. num. 13. & alij multi con-
 tra Peregrinum add. ad Conſt. Cler. Re-
 gul. par. 3. q. 8. Et hæc opinio procedit
 etiam quoad referuata Religionis, vt
 dictum eſt V. Caſus, n. 11. Aduerte tamē,
 quiddam quomodo conſeſſio Nouitij facta
 cum Confeſſario ſeculari, etiam quoad
 ad referuata, ſit valida, non tamen eſt li-
 cita: & ideo talis Nouitius expelli debet
 referuata Religionis. Ita Rodriguez in Bull. 9.
 n. 20. par. 1. tr. 6. ref. 27. & Hinc p. 3. tr. 2.
 ref. 4. & n. 10. & p. 4. t. 4. ref. 5. Deinde, No-
 uitij non comprehenduntur in Bulla Clē.
 VIII. prohibente largitiones munerum
 Religionis. Ita Eaultus theſ. lib. 81. quaſt.
 206. & alij. par. 1. tract. 6. reſol. 27. Rurſus,
 per Bullam Cruciatæ eligere ſibi poſ-
 ſunt Confeſſarium, & per illum absolui
 à referuatis, & cenſuris, ſicut ſeculares.
 Ita Vecchius p. diſp. 9. dub. 5. numero 5. Et
 edere lacticia in Quadrageſima. Ita
 Fernandez par. 3. cap. 9. §. 5. numero
 3. par. 1. tract. 11. reſolutione 15.
 4. Nouitius in renuntiatione bono-
 rum (quæ valorem habet per T. identi-
 num, ſi fiat intra duos meſes ante pro-
 feſſionem, ſecura profeſſione, & non
 aliter,) poteſt ſibi referuare electionem
 puellarum, quibus ſuus hæres tenetur
 quotannis certam pecuniæ ſummam

diſtribuere, etiam ſi ſit Capuccinus, quia
 in hoc non interueniunt litigia, con-
 tractationes, vel adminiſtrationes. Ita
 Vecchius p. diſputatione 8. dub. 13. num. 2.
 & alij. contra Politium in reg. Capuccin. Et factus
 cap. 6. nu. 77. & alios tenentes, quod Re-
 ligioſus non poteſt executionem vtri-
 marum voluntatum excipere. Aduerte
 autem, quod ſupradicta nominatio cum ſua renun-
 licentia Superioris fieri poſtea debet.
 ciatione in
 par. 3. tract. 2. reſolutione 74. & par. 5. tra-
 ctat. 3. reſolutione 128. §. Notandum. Poſt
 factam verò renuntiationem, & testa-
 mentum poteſt Religioſus, ſi aliquod
 dubium eſt, illud declarare dummodo
 verbis cōuenientem declarationem ad-
 habeat: quia hoc non eſt diſponere, ſed
 ſolum oſtendere, quid actum ſit in præ-
 terito. Ita Reginaldus tom. 2. lib. 18. cap.
 27. num. 397. contra Mirandam tom. 1.
 quaſt. 23. ar. 1. par. 3. tr. 1. ref. 75.

5. Nouitius habitum dimittens ſine Nouitius
 cauſa non peccat, niſi venialiter. At ſi
 Prælatus illum ſine cauſa expellat, ſe-
 cundum Suarez de Relig. 1. tomo 3. libro 4. peccat ſolū
 venialiter. Quod
 etiam dicendum cum Vecchio p. diſ-
 putat. 12. dub. 1. numero 4. & aliis contra
 Sanchez ſum. tomo 2. lib. 5. cap. 4. numero
 59. de Religioſo negante ſuffragium
 Nouitio in ſtē. Nam tenetur ex in-
 ſtituta in tali acceptatione reſtum iudi-
 cium ferre, in qua imploratur vt iudex,
 & Nouitium idoneum non priuare tam
 magno bono, ac ſæculi periculis obice-
 re. Confirmatur, quia retrahens, quem
 piam ab ingreſſu Religionis ſine iuſta
 cauſa, peccat mortaliter contra chari-
 tatem, vt docet Peyrinus de Relig. tomo
 2. quaſtion. 4. cap. 29. & alij: ergo multo
 magis negans ſuffragium ſine cauſa;
 quia non ſolum retrahit, ſed expellit.
 Nec eſt paritas de Nouitio ſpontē re-
 cedente; nam eius reſeſſus nihil obest
 Religionis; nec ipſe illi perſeuerare
 promiſit; & ſic non tenetur ex cha-
 ritate, aut iuſtitia perſeuerare. At
 quod Nouitius idoneus expellatur,
 magnum ipſi, & aliquod etiam Reli-
 gioni incommodum ſequitur. Et
 M m m m 3 Religioſi

Religiosi in hac re non sunt domini Religionis, sicut Nouitius est dominus sui ipsius, sed iudices, unde hac obligatio non est iustitiae commutativae & reciproca; sed distributivae, vel charitativae. *par. 1. tract. 2. resolutione 19 & par. 7. tract. 9. res. 26.*

Et non tenetur ad expensas Monasterii reddendas. 6 Nouitius retrocedens, secundum opinionem sustentabilem à Peregrino comm. ad Const. Cler. Reg. par. 2. cap. 1. lit. C. § 10. exstimatam, tenetur ad expensas, quas fecit Monasterium in ipso alendo: quia Nouitiis Monialibus, victum, & vestitum parentes suppeditant, & Tridentinum sess. 16. cap. 26. docet, in casu retrocessionis conventum restituere debere omnia Nouitiis suis parentibus, deductis victu & vestitu: quae exceptionem non apposuit, nisi Nouitij ad id tenerentur. Sed hac opinio est contra communem apud Sanchez *sum. tom. 2. lib. 5. cap. 10. n. 4. & alios.* Tū, quia cum Nouitius liberè ad saeculum quandoque redire possit, si hoc esset, aliquando etiam teneretur. Deinde quia bona Monasterij non tantum sunt ad alendos Professos, sed etiam Nouitios. Et tandem, quia eo ipso, quod quis Religionem ingreditur, conventus servituti applicatur, quae satis videntur ad expensandum frugalem victum & vestitum cuiuscumque Nouitij, quamvis inepti. Ad argumenta supra facta respondetur. Ad primum, consuetudinem interpretatam esse Concilium pro Monialibus, non pro Religiosis viris. Ad secundum, Concilium illud decernere in casu, quo parentes subministrarent alimentum Nouitij pro toto anno ab initio; nam tunc, si infra annum rediret, conventus non reatetur restituere expensas iam exhibitas. Ita Suarez de Relig. 10. 3. lib. 5. c. 11. n. 5. par. 3. tr. 2. res. 16.

Nec reindicit in casibus excommunicatus à quibus abscit in Relegione solutus fuit per privilegia Ordinis 7 Nouitius retrocedens non reindicit in casibus: diris, censuras, irregularitates, & reservationes uata, à quibus absolutus, & dispensatus à quibus abscit in Relegione virtute Privilegio solutus fuit cum, quae adducit Rodriguez *quas. 10. per privilegia art. 21. vel cuiusdem privilegij Clementia IV. & aliorum, quae adducit Vecchia us. 4. §. 9. dub. 25. num. 3.* nisi in casibus

expressis in iure. Et ratio est, quia absolutio purè, & simpliciter data non debet explicari, quod data sit ad reincidentiam, ut notat Suarez de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 24. n. 6. nisi ita in privilegio aut facultate exprimat, vel casus sit expressus in iure. In privilegiis verò reincidentis non explicatur reincidentiam. Ergo Et idem dicit de eo, qui à reservatione & censuris absolutus animo lucrandi lubilzatum, nam si postea non lucratur, adhuc remanet absolutus. *par. 3. tr. 2. res. 34.* An Nouitius ad saeculum rediens puniti possit à iudice laico pro delictis in Nouitatu commissis, & idem de dimissis à Societate, si nullum habeant Ordinem, vide V. *Index laicus, n. 15.*

8 Nouitius moriens secundum Villalobos tom. 2. tract. 3. diff. 2. nu. 13. potest sibi eligere sepulturam, sicuti habitum dimittere, & ad saeculum redire possit. Si verò non eligat, sepeliri debet in suo Monasterio. Vide V. *Sepulturam, n. 8.*

9 Nouitius sacris ordinibus non iniciatus potest negotiationem exercere. Cardia. de Lugo. Non est negotiatio, si pecunia sibi soluenda ex redditibus Venetiis non æquivaleret Romæ, ubi vilis est, possunt emi merces Venetiis, etiam si carius Romæ vendantur; ubi accepta sunt pecunia, non intendendo principaliter lucrum, sed æquivalentiam monetæ recipiendæ. *Card. par. 7. tr. 10. res. 21.*

10 Informationes sumendas quoad Nouitios virtute Bullæ Sixti V. & Clæ VIII. non debemus intelligere pro universis, sed pro Clericis, non solum excedentibus 16. annum, sed etiam ante ipsos iuxta Decreta Urbani VIII. intra Italiam, & insulas adjacentes; extra verò standum est constitutionibus Sixti sed si curiosi scire cupias, lege *par. 9. tr. 8. res. 54.*

11 Superior Regularis potest suos Nouitios excommunicare, sicut & alios, quia in eos habet jurisdictionem, *Bordonus, par. 9. tr. 8. res. 59.*

12 Testamenta Nouitiorum, & Clericorum, non solum condenda sunt cum solemnitatibus Ecclesiasticis, *eorum idem*

Nec potest puniri à iudice laico pro delicto commissio in Religione.

An Nouitius moriens possit eligere sepulturam?

Possit vendere pecuniam Romæ ex mercibus quæ cariores venduntur, quæ Venetiis.

Informatio nos intelliguntur de clericis tantum.

Superiore

eorum idem

denda sunt etiam iure
civilis.

13. Malè facit professus loquens cum Nonitio absque presentia sui Magistri. Peyrinus *part. 9. tract. 7. resolutiones.* & si nouitius fecit sex menses, vt laicus in nouitiatu potest profiteri vt clericus, quia compleuit annum integrum essentialem pro professione. Diana & alij, *part. 9. tr. 6. res. 12.*

O B S T E T R I C E S.

1. **O**bstetrices in casu necessitatis possunt puerum baptizare, proferentes formam in lingua vernacula. Quam an teneantur scire, vide *verb. Baptism. num. 41.* Obstetrix, quæ plures infantes inualidè baptizauit, qui modo dispersi inueniuntur, quid facere debeat, vide *verb. Baptismi, num. 54.*

O C C I D E R E
Tyrannum.

1. **I**nter homicidia, quæ honestat iustitia, primum est occisio Tyranni. Circa quam, dico primò, quòd si Tyrannus ita dicitur quia subditos tyrannicè tractat, cum alioqui habeat verum titulum, & sit legitimus dominus, tunc nullo pacto occidi potest, & contrarium dicere est hæreticum, & damnatum in Concilio Constantensi *sess. 15.*

2. Si verò Tyrannus dicitur, quia vi, vel fraude Regnum inuasit, tunc Caicranus *occidere il. in 2. 2. quæst. 64. art. 3.* Strouersdorf *ibid. l. 1. qui sine quæst. 3.* & alij dicunt, licitè à priuato in isto titulo quolibet occidi posse, concurrentibus Regnum in duabus conditionibus, quarum vna uadit. Dū est, quod non possit aliter Respublica à tyranni de liberari; altera, quòd non timeantur maiora damna ex illius morte nascitura. Ipse verò dico secundò cum Filiuccio *tom. 2. tractat. 28. cap. 1. numero 14.* quòd, si talis Tyrannus actu

Regnum inuadit, satis probabile est occidi posse auctoritate priuata: nam tunc Regnicola iure se defenderent ab iniusta inuasionè, ducem aduersarij exercitus trucidando, quæ est via expeditior ad libertatem. Si verò semel Regnum inuasit, & qualemcumque Principatus possessionem retinet, in hoc casu dictam sententiam dubiam videri, suspectam, ac nemini consulendam: quia nullus è possessione ciui debet inauditus. Et quodcumque scelus, quantumuis euident, exigit sententiam declaratiuam, *gloss. in cap. euident. de accus. Et tandem, restanti commentum, & quæ publicum iudicium postulat, non debet committi priuari cuiuscumque iudicio. parte 5. tractat. 4. resolutione 21.*

O C C I D E R E
Bannitum.

2. **S**ecundò ratione iustitiæ licitū est occidere Bannitum, quando Respublica dat cuiilibet facultatem. Sed

3. Nota primò, quòd filius non potest licitè patrem bannitum occidere: nam Respublica non tollit in tali casu obligationem naturalem filij erga patrem. Ita: Clarus *pr. crim. lib. 5. §. Homicidium, num. 61.* contra Bartolum & alios. *part. 5. tractat. 4. resolutione 25. §.* Nota tamen.

4. Nota secundò, quòd, quamuis Filius alij dicant, bannitum vbicumque occidi posse, etiam extra territorium Principis proscrībentes; id tamen Filiuccijs *tom. 2. tractat. 28. cap. 2. num. 24.* & alij nō admittunt, nisi interueniret consensus saltem tacitus, vel rationabiliter præsumptus illius Principis, in cuius territorio inuenitur, vel nisi bannitus esset à Summo Pontifice, cuius iurisdicctio se extendit per totū orbē. *part. 5. tr. 4. res. 24.*

5. Nota tertio, quòd Bonacina de

Licit etiam occidere bannitum; Sed nō esse filio

Nec extra territorium Principis proscrībentis.